

## 16:2

### **Fråga om ersättning för ett föreningsägt renvattennät som blivit onyttigt till följd av utbyggnaden av allmän va-anläggning.**

Odinsvägens Vattenkonsumenter ekonomisk förening upa (föreningen) äger och driver sedan år 1960 ett vattenledningsnät som betjänar medlemmarnas fastigheter med renvatten från Haninge kommuns va-nät. Föreningen har drygt 30 medlemmar vilkas fastigheter ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning. Kommunen har nu dragit fram kommunala va-ledningar i området och avser att debitera varje fastighetsägare anslutningsavgift för bl.a. renvatten.

Föreningen yrkade förpliktande för kommunen att utge ersättning till föreningen med ett belopp som vid olika tillfällen angivits till 1 320 000 kronor respektive 231 525 kronor inklusive mervärdesskatt avseende onyttigblivet ledningsnät.

Kommunen bestred yrkandet.

Föreningen anförde som grund för talan att dess ledningsnät till följd av den kommunala utbyggnaden av ledningar blir onyttigt utan att den nya va-anläggningen medför någon fördel för föreningens medlemmar.

Kommunen har vitsordat att föreningens ledningsnät blivit onyttigt men hävdar att detta utgörs av primitiva anordningar som i dag inte kan åsättas något ersättningsbart värde.

### **Va-nämnden yttrade:**

Föreningens anspråk på ersättning skall bedömas enligt 16 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar – va-lagen. I den paragrafen föreskrivs såvitt nu är i fråga att anordning för vattenförsörjning, som blir onyttigt till följd av att allmän va-anläggning kommer till stånd eller utvidgas, skall ersättas i den mån det är skäligt med hänsyn till anordningens art, ålder och skick, den fördel ägaren får av den allmänna anläggningen och övriga omständigheter.

Det är ostridigt mellan parterna att föreningens ledningsnät blivit onyttigt genom utbyggnaden av kommunens ledningsnät.

Ersättningsreglerna i nu gällande va-lag överensstämmer i huvudsak med de regler som fanns i den tidigare gällande 1955 års va-lag. Av förarbetena till

va-lagstiftningen framgår att utgångspunkten vid bestämmandet av ersättningen i fall när huvudmannen löser in en va-anordning för att själv utnyttja denna bör vara tillgångens nyanskaffningsvärde med avdrag för värdeminskning på grund av ålder och slitage och att det belopp som kan framkomma efter en sådan beräkning borde anses som ersättningsmaximum vid bestämmande av ersättning i det fall som nu föreligger till bedömning när anordningen inte skall ingå i den allmänna anläggningen men ersättning begärs för att den blivit onyttig. För sistnämnda fall följer vidare av 16 § att ersättningsfrågan skall avgöras efter en skälighetsprövning, vid vilken de i paragrafen särskilt angivna faktorerna skall beaktas. Angivandet särskilt av anordningens art i 16 § avser att markera att ersättning överhuvudtaget inte skall utgå för primitiva anordningar, (prop. 1955:121 s. 88, prop. 1970:118 s. 145).

Parterna har redovisat delvis olika uppfattningar om hur föreningens ledningsnät fungerar i dag. Anledning saknas dock till annat antagande än att föreningens nät ännu under flera år skulle kunna brukas för att förse medlemmarnas fastigheter med renvatten. Vid bedömningen av den ersättning som kan komma ifråga för föreningen måste dock, som framgått, hänsyn tas till den värdeminskning som ledningsnätet undergått då det varit i bruk liksom övriga faktorer och omständigheter.

Utredningen i målet medger inte några säkra slutsatser om ledningsnätets ålder, utförande och nuvarande tillstånd och det saknas vidare uppgifter om nedlagda kostnader i nätet. Föreningen har uppgivit att någon bokföring som redovisar de nedlagda kostnaderna inte finns i behåll. Parterna synes dock ense om att stora delar av ledningsnätet anlades omkring år 1960 och kommunen har härutöver oemotsagt antagit att stommen i nätet är äldre än så. Va-nämnden utgår därför i sin bedömning från att vattenledningsnätets ålder inte understiger drygt 30 år. Nätet får förstås ha en längd av 1 250 m enligt ingiven offert och enligt denna skulle nyanläggning av nätet i dag betinga ett pris av 185 220 kronor exkl. moms men inklusive montering. Av utredningen framgår vidare att nätet utgörs av en blandning av plastledningar och galvaniserade rör med dimensioner som i huvudsak ligger mellan 20 och 28 mm.

Med i dessa sammanhang gängse avskrivningsprinciper skulle ett ledningsnät med den ålder som föreningens ledningsnät har anses vara ekonomiskt avskrivet. Vid övervägande i ersättningsfrågan måste avseende också fästas vid det förhållandet att ledningsnätet anlades just för att få tillgång till kommunalt vatten vid en tidpunkt då fastigheten låg utanför verksamhetsområdet. Enligt det år 1960 ingångna avtalet mellan föreningen och Österhaninge Vatten- och Avloppsverk var det fråga om en provisorisk anslutning som enligt föreningens egna uppgifter

då uppgavs skulle bestå endast under en kortare tid innan anslutning kunde ske till permanenta ledningar. Det får förutsättas att ledningsnätet under sådana omständigheter inte utförts och fått en förläggning som fullt ut motsvarar ett ledningsnät för permanent bruk. Vad som framkommit i utredningen om de olika ledningssträckornas skiftande och med dagens mått något klena dimensioner och kombinationen av plast- och galvledningar motsäger inte heller ledningssystemets i grunden provisoriska karaktär. En annan sak är att nätet under den långa tid som kom att förflyta innan en utbyggnad av den allmänna va-anläggningen kom till stånd har underhållits och att kostnader i samband härmed lagts på nätet. Nedlagda kostnader har dock inte bokförts i föreningen och uppgifter om dessa saknas i målet.

Mot bakgrund av vad nu anförts och särskilt med beaktande av nätets ålder och förhållandena vid dess tillkomst finner Va-nämnden inte skäligt att tillerkänna föreningen någon ersättning för ledningsnätet.

Va-nämnden ogillade föreningens talan.

*Beslut: 1994-05-11, BVa 45*

*Mål nr: Va 40/92*